

SYLABUS

DOTYCZY CYKLU KSZTAŁCENIA 2022/23 – 2024/25

(skrajne daty)

Rok akademicki 2023/2024

1. PODSTAWOWE INFORMACJE O PRZEDMIOCIE

Nazwa przedmiotu	Wojskowość starożytna
Kod przedmiotu*	
nazwa jednostki prowadzącej kierunek	Kolegium Nauk Humanistycznych
Nazwa jednostki realizującej przedmiot	Instytut Historii
Kierunek studiów	Archeologia
Poziom studiów	studia I stopnia
Profil	ogólnoakademicki
Forma studiów	stacjonarne
Rok i semestr/y studiów	II rok, 4 semestr
Rodzaj przedmiotu	kierunkowy do wyboru
Język wykładowy	polski
Koordinator	Prof. dr hab. Marek Jan Olbrycht
Imię i nazwisko osoby prowadzącej / osób prowadzących	Prof. dr hab. Marek Jan Olbrycht

* -opcjonalnie, zgodnie z ustaleniami w Jednostce

1.1. Formy zajęć dydaktycznych, wymiar godzin i punktów ECTS

Semestr (nr)	Wykt.	Ćw.	Konw.	Lab.	Sem.	ZP	Prakt.	Inne (jakie?)	Liczba pkt. ECTS
4	30								2

1.2. Sposób realizacji zajęć zajęcia w formie tradycyjnej zajęcia realizowane z wykorzystaniem metod i technik kształcenia na odległość**1.3 Forma zaliczenia przedmiotu (z toku) (egzamin, zaliczenie z oceną, zaliczenie bez oceny)**

ZALICZENIE BEZ OCENY

2. WYMAGANIA WSTĘPNE

Student posiada podstawowe informacje z zakresu historii starożytnej na poziomie programu szkoły średniej oraz z archeologii ogólnej. Student wykazuje się znajomością mapy Europy, Bliskiego Wschodu i świata śródziemnomorskiego.

3. CELE, EFEKTY UCZENIA SIĘ, TREŚCI PROGRAMOWE I STOSOWANE METODY DYDAKTYCZNE

3.1 Cele przedmiotu

C ₁	Przedstawienie studentowi podstawowych wydarzeń i procesów kulturowych związanych z historią wojskowości w epokach protohistorycznych i historii epoki starożytnej.
C ₂	Wskazanie studentowi na historię militarną i znaczenie broni i uzbrojenia w studiach nad dawnymi ludami i społeczeństwami, zwłaszcza w aspekcie kontaktów międzykulturowych, zapożyczeń i rozwoju techniki.
C ₃	Wykazanie na konkretnych przykładach konieczności sięgania do wojskowości epoki starożytnej w celu wyjaśniania wielu zjawisk społecznych i kulturowych Europy, także w prehistorii i wiekach późniejszych niż starożytność.
C ₄	Nauka porównawczego spojrzenia na dzieje i umiejętności analizy procesów kulturowych na podstawie historii militarnej oraz broni i uzbrojenia.

3.2 Efekty uczenia się dla przedmiotu

EK (efekt uczenia się)	Treść efektu uczenia się zdefiniowanego dla przedmiotu	Odniesienie do efektów kierunkowych ¹
EK_01	Student zna MIEJSCE I ZNACZENIE ARCHEOLOGII I INNYCH NAUK HUMANISTYCZNYCH, A TAKŻE SPOŁECZNYCH W SYSTEMIE NAUK	K_W01
EK_02	STUDENT ZNA PODSTAWOWĄ TERMINOLOGIE, TEORIĘ I METODOLOGIE ARCHEOLOGII W BADANIACH NAD PRZESZŁOŚCIĄ	K_W02
EK_03	Student zna i rozumie fundamentalne uwarunkowania historyczne epoki starożytnej i jej znaczenie dla współczesnej cywilizacji.	K_W02
EK_04	Student zna GŁÓWNE KIERUNKI ROZWOJU I NAJWAŻNIEJSZE NOWE OSIĄGNIĘCIA ARCHEOLOGII	K_W05
EK_05	Student zna METODY ANALIZY I INTERPRETACJI MATERIAŁÓW ARCHEOLOGICZNYCH	K_W06
EK_06	STUDENT ZNA PODSTAWOWE ZJAWISKA I PROCESY PRZYRODNICZE, A TAKŻE POWIĄZANIA NAUK PRZYRODNICZYCH Z ARCHEOLOGIA	K_W07
EK_07	STUDENT ZNA METODYKĘ ARCHEOLOGICZNYCH BADAŃ TERENOWYCH, METODY DOKUMENTACJI I KONSERWACJI MATERIAŁÓW ARCHEOLOGICZNYCH ORAZ OCHRONY DZIEDZICTWA ARCHEOLOGICZNEGO	K_W08
EK_08	STUDENT ZNA ZAKRES DZIAŁALNOŚCI INSTYTUCJI NAUKOWYCH ZAJMUJĄCYCH SIĘ ARCHEOLOGIA, INSTYTUCJI KULTURY I OCHRONY DZIEDZICTWA	K_W09
EK_09	Student zna PODSTAWOWE POJĘCIA Z ZAKRESU OCHRONY WŁASNOŚCI INTELEKTUALNEJ I PRAWA AUTORSKIEGO	K_W10

¹ W przypadku ścieżki kształcenia prowadzącej do uzyskania kwalifikacji nauczycielskich uwzględnić również efekty uczenia się ze standardów kształcenia przygotowującego do wykonywania zawodu nauczyciela.

EK_10	Student potrafi SAMODZIELNIE ZDOBYWAĆ WIEDZĘ I ROZWIJAĆ UMIEJĘTNOŚCI BADAWCZE KIERUJĄC SIĘ WSKAZÓWKAMI OPIEKUNA NAUKOWEGO	K_U03
EK_11	Student potrafi INTERPRETOWAĆ FAKTY HISTORYCZNO-KULTUROWE ORAZ OCENIAĆ PRZYCZYNY I SKUTKI ZMIAN KULTUROWYCH	K_U07
EK_12	Student potrafi IDENTYFIKOWAĆ ZAGROŻENIA DZIEDZICTWA ARCHEOLOGICZNEGO (W TYM ZABYTKI HISTORII WOJSKOWOŚCI) ORAZ FORMUŁOWAĆ PROGRAMY EDUKACJI I POPULARYZACJI ARCHEOLOGICZNEJ	K_U08, K_U10
EK_13	Student potrafi POSŁUGIWAĆ SIĘ JĘZYKIEM OBCYM NA POZIOMIE B2 ESOKJ	K_U09
EK_14	Student jest gotów do KRYTYCZNEJ OCENY POSIADANEJ WIEDZY I ZASIĘGANIA OPINII EKSPERTÓW, A TAKŻE UZNAWANIA ZNACZENIA WIEDZY W ROZWIĄZYWANIU PROBLEMÓW	K_K01, K_K03
EK_15	Student jest gotów PODEJMOWANIA ODPOWIEDZIALNOŚCI ZA ZACHOWANIE DZIEDZICTWA KULTUROWEGO REGIONU, KRAJU, EUROPY ORAZ INICJOWANIA DZIAŁAŃ NA RZECZ JEGO OCHRONY	K_K02, K_K04

3.3 Treści programowe

A. Problematyka wykładu

Treści merytoryczne
Wprowadzenie do historii wojskowości. Sztuka wojenna. Uzbrojenie. Terminy.
Wojskowość Mezopotamii i Iranu do epoki Aleksandra Wielkiego.
Wojskowość Anatolii, Syro-Palestyny i Egiptu.
Wojskowość świata greckiego i Macedonii.
Wojskowość Etrurii i Rzymu od królestwa do republiki.
Wojskowość Rzymu cesarskiego.
Wojskowość Iranu epoki Partów i Sasanidów (do VII wieku).
Wojskowość Arabii do epoki wczesnoislamskiej.
Wojskowość Chin i Azji Centralnej.
Wojskowość ludów stepów kaspijsko-czarnomorskich (Scytowie, Sarmaci, Hunowie)
Wojskowość w Europie strefy Barbaricum (Hiszpania, Galia, Germanie, okres przedrzymski i rzymski)

3.4 Metody dydaktyczne

Wykład: obejmuje wykład z prezentacją multimedialną

4. METODY I KRYTERIA OCENY

4.1 Sposoby weryfikacji efektów uczenia się

Symbol efektu	Metody oceny efektów uczenia się (np.: kolokwium, egzamin ustny, egzamin pisemny, projekt, sprawozdanie, obserwacja w trakcie zajęć)	Forma zajęć dydaktycznych (w, ćw, ...)
EK_01 – EK_15	Obserwacja w trakcie zajęć, dyskusja	WYKŁAD

4.2 Warunki zaliczenia przedmiotu (kryteria oceniania)

Zaliczenie na podstawie aktywności na zajęciach, udziału w dyskusji oraz znajomości wybranych lektur

5. CAŁKOWITY NAKŁAD PRACY STUDENTA POTRZEBNY DO OSIĄGNIĘCIA ZAŁOŻONYCH EFEKTÓW W GODZINACH ORAZ PUNKTACH ECTS

Forma aktywności	Średnia liczba godzin na zrealizowanie aktywności
Godziny z harmonogramu studiów	30
Inne z udziałem nauczyciela akademickiego (udział w konsultacjach, egzaminie)	5
Godziny niekontaktowe – praca własna studenta (przygotowanie do zajęć, egzaminu, napisanie referatu itp.)	25
SUMA GODZIN	60
SUMARYCZNA LICZBA PUNKTÓW ECTS	2

* Należy uwzględnić, że 1 pkt ECTS odpowiada 25-30 godzin całkowitego nakładu pracy studenta.

6. PRAKTYKI ZAWODOWE W RAMACH PRZEDMIOTU

wymiar godzinowy	Nie dotyczy
zasady i formy odbywania praktyk	Nie dotyczy

7. LITERATURA

Wojsko, wojna, broń, Wydawnictwo Naukowe PWN, Warszawa 2001.
R.E.Dupuy, T.N.Dupuy, *Historia wojskowości. Starożytność- średniowiecze. Zarys encyklopedyczny*. Warszawa: Bellona 1999.
Słownik uzbrojenia historycznego, edd. Gradowski Michał, Żygulski Zdzisław, Warszawa: PWN 1998 i późniejsze wydania.
M. Healy, *The Ancient Assyrians*, 1991.
J. Keegan: *A History od Warfare*. New York: Alfred A. Knopf, 1993.
Warfare in the Ancient World, ed. John Hackett. New York: FactsOnFile, 1989.
J. Warry: *Warfare in the Classical World*, New York 1993.
W. Kwaśniewicz: *Leksykon dawnego uzbrojenia ochronnego*, Warszawa 2005.
P. Conolly: *Historia armii greckiej*. Wrocław 1991.
P. Connolly: *Historia armii rzymskiej*. Wrocław 1992.
B. Szubelak: *Hoplita grecki VII-V w. p.n.e. Studium bronioznawcze*. Zabrze: Wydawnictwo Inforteditions, 2007.
Zdzisław Żygulski jun.: *Broń starożytna. Grecja – Rzym – Galia – Germania*. Warszawa, 1998.

N. Sekunda, „Hoplita Grecki 480 -323 przed Chr.”, Oświęcim 2000.
D. Gazda, *Armie świata antycznego. Republika rzymska i Kartagińczycy*, Warszawa 2008
A. Goldsworthy, *Armia Rzymska na Wojnie 100 p.n.e. – 200 n.e.*, Oświęcim 2013
R. Nigel, *Rzymska armia. Legiony, wojny, kampanie*, Warszawa 2009.
J. Roth, *Rzymska sztuka wojenna*, 2011.
N. Sekunda, *Armia Republiki Rzymskiej 200-104 r. przed Chr.*
M. Olbrycht „Iran starożytny”, w: A. Krasnowolska (red.), *Historia Iranu*, Wrocław 2010, s. 25-285.
M. Olbrycht, *Aleksander Wielki i świat irański*, Rzeszów 2004.

Akceptacja Kierownika Jednostki lub osoby upoważnionej